

WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA

Dotyczy kontrahentów wykonujących czynności powodujące powstawanie oddziaływań środowiskowych bezpośrednio na terenie budowy, w szczególności roboty budowlane, z wyłączeniem transportu.

Postanowienia ogólne

Wykonawca będzie organizować i wykonywać prace realizowane w ramach przedmiotu Umowy w sposób nienaruszający obowiązujących przepisów o ochronie środowiska, zapewniający ochronę elementów przyrodniczych oraz zapobiegając negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, jak również zapewni niezbędne środki i materiały do realizacji powyższego.

Obowiązki określone dla Wykonawcy dotyczą wszystkich osób zatrudnionych przez Wykonawcę do realizacji Przedmiotu Umowy: podwykonawców, dalszych podwykonawców, osób fizycznych wykonujących pracę na rzecz Wykonawcy na podstawie stosunku pracy albo umowy cywilnoprawnej, zwanych dalej „pracownikami”.

Powołanie osoby odpowiedzialnej za obszar ochrony środowiska lub nadzoru przyrodniczego na budowie nie zwalnia Wykonawcy od odpowiedzialności prawnej za jego działania lub zaniechania w zakresie ochrony środowiska, ani nie powodują utraty przez Wykonawcę statusu podmiotu korzystającego ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

W celu uniknięcia wątpliwości Strony potwierdzają, że w zakresie w jakim Przedmiot Umowy wiąże się z wykonaniem czynności wymagających uzyskania pozwoleń, zezwoleń, decyzji, zgód, wpisów i innych uprawnień lub dokonania zgłoszeń związanych z korzystaniem lub oddziaływaniem na poszczególne elementy środowiska, a obowiązek dopełnienia powyższych formalności nie został wprost przypisany w Umowie Zamawiającemu, Inwestorowi lub podmiotowi trzeciemu, obowiązek ten oraz związane z nim koszty spoczywają na Wykonawcy.

Zamawiający zastrzega sobie prawo określenia dodatkowych wymagań (w stosunku do wymagań określonych w niniejszym załączniku oraz dokumentach, do których odsyła niniejszy załącznik) dotyczących ochrony środowiska w sytuacjach przewidywania wystąpienia specyficznych zagrożeń wymagających zastosowania odrębnych działań zapobiegawczych. Wymagania, co do ich przestrzegania będą skutecznie wyłącznie wtedy, gdy Zamawiający dostarczy je Wykonawcy w formie pisemnej nie później niż na 5 dni przed rozpoczęciem prac mogących powodować wystąpienie takich zagrożeń.

W przypadku gdy niniejszy załącznik zawiera odesłanie do przepisów określonej ustawy, należy przez to rozumieć także odesłanie do aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Zawarte w niniejszym załączniku odesłania do Planu Ochrony Środowiska („**Plan OŚ**”) należy rozumieć jako odesłania do zatwierdzanego indywidualnie przez Kierownika Budowy dla każdej budowy dokumentu, którego częściami są Plan Gospodarki Odpadami (PGO) i Plan Działań Środowiskowych (PDzŚ), a którego celem jest uszczegółowienie niektórych wymagań dotyczących ochrony środowiska na danej budowie w sposób uwzględniający specyfikę tej budowy oraz do wskazanych w Planie Ochrony Środowiska standardów ochrony środowiska Zamawiającego dotyczących zakresu prac danego Wykonawcy.

W przypadku gdy w okresie obowiązywania Umowy dojdzie do zastąpienia aktów prawa powszechnie obowiązującego wymienionych w niniejszym załączniku innymi aktami prawnymi lub do zmiany (nowelizacji) treści takich aktów w stosunku do brzmienia obowiązującego w dniu zawarcia Umowy, wszelkie odesłania do poszczególnych aktów prawa powszechnie obowiązującego zawarte w niniejszym załączniku z chwilą wejścia w życie nowych przepisów zastępujących lub zmieniających te akty należy traktować jako odesłania do odpowiednich przepisów zastępujących lub do aktów w brzmieniu nadanym przepisami zmieniającymi.

Wstęp

Zważywszy, że wykonanie Przedmiotu Umowy może wiązać się z wytworzeniem odpadów oraz pozyskaniem użytecznych materiałów (niestanowiących odpadów), które mogą zostać ponownie wykorzystane:

- 1) Strony potwierdzają, że Wykonawca jest wytwórcą i posiadaczem odpadów powstałych w wyniku prac związanych z wykonaniem Przedmiotu Umowy w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach z wyłączeniem frakcji odpadów w stosunku do których wprost w Umowie zastrzeżono, że za ich wytwórcę i posiadacza będzie uważany Zamawiający lub inwestor, z którym Zamawiający zawarł umowę na realizację Inwestycji („Inwestor”).
- 2) Zmiana odpowiedzialności określonej w punkcie 1) wymaga zastosowania formy pisemnej pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą.
- 3) Wykonawca oświadcza, że w zakresie działalności związanej z wytwarzaniem odpadów posiada wpis w rejestrze, o którym mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, stanowiącym integralną część Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami („BDO”), chyba że w Umowie Wykonawca wyrażnie:
 - a) oświadczył i zapewnił Zamawiającego, że z uwagi na ilość wytwarzanych odpadów jest zwolniony z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów z uwagi na nieprzekraczanie limitów wytwarzanych odpadów określonych w rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 23 grudnia 2019 r. w sprawie rodzajów odpadów i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, oraz
 - b) zobowiązał się do uzyskania stosownego wpisu w przypadku przekroczenia rocznych limitów wytworzonych odpadów określonych w powyższym rozporządzeniu, oraz
 - c) zobowiązał się do udostępniania – na prośbę Zamawiającego – dokumentów potwierdzających możliwość skorzystania z powyższego zwolnienia, tj. bilansu odpadów wytworzonych przez Wykonawcę w danym roku z podziałem na kod i masę odpadu.
- 4) Strony potwierdzają, że Wykonawca nie staje się właścicielem następujących materiałów powstających w wyniku prac objętych Przedmiotem Umowy:
 - a) materiałów wskazanych wprost w Umowie jako użyteczne materiały, które Zamawiający lub Inwestor, zamierza powtórnie wykorzystać zgodnie z ich przeznaczeniem;
 - b) innych materiałów przydatnych do powtórного wykorzystania, w stosunku do których własność zastrzegł sobie Zamawiający lub Inwestor na etapie ostatecznej kwalifikacji dokonanej zgodnie z postanowieniami Umowy.

1. Wykonawca jest zobowiązany współdziałać z Zamawiającym w zakresie ochrony środowiska w procesie przygotowania i realizacji budowy, a w szczególności jest zobowiązany do:

- 1.1. zapoznania się oraz zapoznania swojego personelu z Planem Ochrony Środowiska (w tym PGO i PDZŚ) i obowiązującymi standardami ochrony środowiska, do których odsyła dany Plan Ochrony Środowiska – w zakresie dotyczącym wykonywanych przez kontrahenta prac, udokumentowania faktu zapoznania się przez Wykonawcę oraz jego personel ze wskazanymi wyżej podmiotami i dokumentami oraz stosowania się do zawartych w nich wymagań i wytycznych.
- 1.2. **W zakresie gospodarki odpadami i materiałami z budowy i rozbiórki:**
 - 1.2.1. do selektywnego gromadzenia w miejscu wytworzenia odpadów powstających w związku z realizacją Przedmiotu Umowy w sposób zgodny z przepisami prawa oraz zgodnie z wytycznymi wskazanymi w przyjętym przez Zamawiającego Planie Gospodarki Odpadami (stanowiącym część Planu OŚ), w tym w szczególności z zachowaniem widocznego podziału co najmniej na następujące frakcje: drewno, metale, szkło, tworzywa sztuczne, gips oraz odpady mineralne, w tym beton, cegłę, płytki i materiały ceramiczne i kamienie - zgodnie z zasadami zawartymi w Planie OŚ oraz zgodnie z przyporządkowaniem rodzajów odpadów do kodów odpadów określonych w Planie Gospodarki Odpadami;
 - 1.2.2. do gromadzenia odpadów komunalnych powstających w związku z obecnością pracowników Wykonawcy na budowie odrębnie od odpadów z budowy i rozbiórki oraz w sposób selektywny (z zachowaniem widocznego podziału na frakcje), zgodnie z przepisami prawa, w tym prawa miejscowego, oraz zasadami określonymi w Planie Gospodarki Odpadami. W przypadku gdy umowa z Zamawiającym nie przewiduje w sposób wyraźny możliwości korzystania przez Wykonawcę z pojemników na odpady komunalne, Wykonawca na żądanie Zamawiającego jest obowiązany dostarczyć: (i) umowę zawartą z podmiotem uprawnionym do odbioru odpadów komunalnych zapewniającą odbiór odpadów komunalnych od Wykonawcy w podziale na poszczególne frakcje, (ii) albo złożoną

deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w której Wykonawca uwzględnił przekazywanie odpadów komunalnych w sposób selektywny w ramach gminnego systemu zbiórki odpadów komunalnych, wraz z dowodem uiszczenia należnych z tego tytułu opłat;

- 1.2.3. do zapewnienia bieżącego usuwania wytworzonych przez siebie odpadów z terenu budowy z zachowaniem podziału, o którym mowa w pkt 1.2.1 i pkt. 1.2.2 powyżej;
- 1.2.4. do zapewnienia, że odpady powstające w związku z realizacją Przedmiotu Umowy nie będą magazynowane łącznie z produktami ubocznymi, materiałami które utraciły status odpadu w wyniku przetwarzania lub materiałami do ponownego użycia, które nie stają się odpadami ani w miejscach wyznaczonych do magazynowania takich produktów ubocznych lub materiałów;
- 1.2.5. do magazynowania wytwarzanych przez siebie odpadów w sposób zgodny z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz przepisami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie, w tym przepisami rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów oraz zgodnie z wytycznymi zawartymi w Planie Gospodarki Odpadami, będącym częścią Planu OŚ i obowiązującymi w tym zakresie standardami ochrony środowiska Zamawiającego;
- 1.2.6. do zagospodarowania wytworzonych przez siebie odpadów jako ich wytwórca i posiadacz, własnym staraniem na podstawie posiadanych przez niego pozwoleń, zezwoleń i innych uprawnień do wykonywania działalności w zakresie gospodarowania odpadami, wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach lub do przekazania wytworzonych odpadów podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia na gospodarowanie takimi odpadami, wydane na podstawie ww. ustaw – z uwzględnieniem hierarchii postępowania z odpadami i zasady bliskości;
- 1.2.7. do poniesienia wszelkich kosztów zagospodarowania wytworzonych przez siebie odpadów, które to koszty zawarte są w wynagrodzeniu umownym za wykonanie Przedmiotu Umowy i nie podlegają odrębnej zapłacie;
- 1.2.8. do posiadania przez cały okres realizacji Przedmiotu Umowy niezbędnych wpisów w rejestrze, o którym mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, stanowiącym integralną część systemu BDO, w tym w szczególności zakresie działalności polegającej na wytwarzaniu odpadów w stosunku do których – zgodnie z wyraźnym brzmieniem Wstępu niniejszego załącznika – za wytwórcę uznawany jest Wykonawca;
- 1.2.9. do utrzymania przez siebie (w przypadku samodzielnego zagospodarowania odpadów) lub zapewnienia posiadania przez podmioty, którym Wykonawca przekazuje wytworzone odpady do zagospodarowania, pozwoleń, zezwoleń i uprawnień niezbędnych do zagospodarowania takich odpadów w całym okresie obowiązywania niniejszej Umowy, jak również do: (a) ich bieżącej aktualizacji i przystosowania do zmian w obowiązujących przepisach prawa, (b) oraz do przedkładania uwierzytelnionych kopii ww. pozwoleń, zezwoleń i uprawnień oraz umów zawartych z podmiotami posiadającymi takie pozwolenia, zezwolenia lub uprawnienia - na każde żądanie Zamawiającego, (c) informowania Zamawiającego o utracie lub zmianie powyższych pozwoleń, zezwoleń i uprawnień;
- 1.2.10. do bieżącego dokumentowania i ewidencjonowania wytworzonych przez siebie odpadów powstałych w wyniku prowadzonych prac oraz sposobu ich zagospodarowania, za pomocą "Karty Ewidencji Odpadu" lub „Karty Ewidencji Odpadu Niebezpiecznego” (ta ostatnia wyłącznie w przypadku pośrednictwa lub sprzedaży odpadu) oraz "Karty Przekazania Odpadu" utworzonych w systemie BDO oraz przekładania w/w dokumentów jako załączników do końcowego Protokołu Zaawansowania Robót.

Natomiast w przypadku gdy dany Wykonawca został zwolniony z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów w systemie BDO na warunkach określonych w przepisach prawa i w pkt 3.a), 3.b) i 3.c) Wstępu – Wykonawca będzie zobowiązany do przedkładania bilansu odpadów zwolnionych z prowadzenia ewidencji odpadów sporządzonego zgodnie z pkt 3) Wstępu wraz z pisemnym oświadczeniem o podmiocie, któremu przekazał wytworzone odpady, tylko wtedy gdy wynika to z wyraźnego żądania Zamawiającego;
- 1.2.11. do przedkładania Zamawiającemu uwierzytelnionych kopii dokumentów, o których mowa w art. 75 i 76 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach każdorazowo na żądanie Zamawiającego, w zakresie dotyczącym Przedmiotu Umowy oraz wymagań dokumentacji kontraktowej;
- 1.2.12. w odniesieniu do odpadów, w stosunku do których Zamawiający zasygnalizował Wykonawcy zamiar ich zagospodarowania zgodnie z zezwoleniem posiadanym przez Zamawiającego lub Inwestora – Wykonawca jest zobowiązany do niepodejmowania działań, które mogłyby utrudnić lub uniemożliwić zagospodarowanie odpadów zgodnie z takim zezwoleniem (np. w wyniku zmieszania z innymi rodzajami odpadów lub ich zanieczyszczenia substancjami powodującymi konieczność zmiany kodu odpadu);
- 1.2.13. w odniesieniu do odpadów powstających w związku z realizacją Przedmiotu Umowy, w stosunku do których – zgodnie ze Wstępem do niniejszego załącznika – za wytwórcę uznaje się inny podmiot niż Wykonawcę, Wykonawca jest zobowiązany do:
 - 1.2.13.1. bieżącego dokumentowania i raportowania na żądanie Zamawiającego ilości poszczególnych rodzajów powstających odpadów w sposób umożliwiający ich zewidencjonowanie w systemie BDO;

- 1.2.13.2. widocznego oddzielenia takich odpadów od odpadów, których wytwórcą jest Wykonawca, i oznaczenia ich, zgodnie z zasadami przyjętymi w Planie Gospodarki Odpadami, będącym częścią Planu Ochrony Środowiska i obowiązującymi w tym zakresie standardami ochrony środowiska Zamawiającego w sposób zapobiegający zmieszaniu poszczególnych grup odpadów;
- 1.2.13.3. pozostawienia odpadów do dyspozycji ich posiadacza w miejscach, w ilościach, w stanie i w warunkach wskazanych przez Zamawiającego;
- 1.2.13.4. w przypadku gdy umieszczenie odpadów w miejscach wskazanych w pkt 1.2.13.3 wymagałoby transportu odpadów (tj. w przypadku konieczności ich przemieszczenia poza teren budowy) – do zapewnienia w ramach wynagrodzenia umownego za wykonanie Przedmiotu Umowy transportu tych odpadów (wraz z niezbędnym załadunkiem, przeładunkiem i rozładunkiem) przez podmiot posiadający niezbędny wpis w rejestrze BDO, zgodnie z danymi określonymi w Karcie Przekazania Odpadów wystawionej przez wytwórcę (posiadacza) odpadów.
- 1.2.14. w odniesieniu do materiałów powstających w związku z realizacją Przedmiotu Umowy, które – zgodnie ze Wstępem do niniejszego załącznika - są przeznaczone do ponownego użycia zgodnie z przeznaczeniem i nie stają się własnością Wykonawcy (materiały niestanowiące odpadów), Wykonawca jest zobowiązany do:
 - 1.2.14.1. bieżącego dokumentowania i raportowania na żądanie Zamawiającego ilości poszczególnych materiałów;
 - 1.2.14.2. widocznego oddzielenia takich materiałów od odpadów w sposób zapobiegający zmieszaniu z odpadami i oznaczenia materiałów zgodnie z obowiązującymi standardami ochrony środowiska Zamawiającego;
 - 1.2.14.3. pozostawienia materiałów do dyspozycji ich właściciela w miejscach, w ilościach, w stanie i w warunkach wskazanych przez Zamawiającego;
 - 1.2.14.4. w przypadku gdy umieszczenie materiałów w miejscach wskazanych w pkt 1.2.14.3 wymaga wcześniejszego transportu materiałów (tj. w przypadku konieczności ich przemieszczenia poza teren budowy) – do zapewnienia takiego transportu (wraz z niezbędnym załadunkiem, przeładunkiem i rozładunkiem) w ramach wynagrodzenia umownego za wykonanie Przedmiotu Umowy.

1.3. W zakresie ochrony środowiska gruntowo-wodnego i surowców naturalnych

- 1.3.1. do oszczędnego gospodarowania terenem w trakcie budowy oraz przywrócenia terenu do stanu pierwotnego po zakończeniu budowy;
- 1.3.2. do lokalizowania, organizowania i eksploataowania baz materiałowych, sprzętowych, paliwowych, magazynowych, znajdujących się na terenie budowy, w uzgodnieniu z Zamawiającym zgodnie ze standardami ochrony środowiska przyjętymi przez Zamawiającego w tym zakresie;
- 1.3.3. do stosowania sprawnego technicznie sprzętu i urządzeń oraz niedopuszczania do zanieczyszczenia wody i gruntu substancjami chemicznymi;
- 1.3.4. do przechowywania, klasyfikowania i stosowania substancji chemicznych (w tym paliw) zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz ze standardami ochrony środowiska przyjętymi przez Zamawiającego w tym zakresie, a w szczególności do przestrzegania zakazu odprowadzania jakichkolwiek substancji chemicznych do wody, gruntu, systemu kanalizacji deszczowej, sanitarnej lub tymczasowego systemu odwodnienia placu budowy;
- 1.3.5. do stosowania się do zakazu mycia pojazdów i sprzętu, z wyjątkiem czyszczenia kół i nadkoli pojazdów z błota przed opuszczeniem budowy oraz płukania pomp i betonowozów, w miejscach wyznaczonych i udostępnionych przez Zamawiającego lub miejscach zorganizowanych przez Wykonawcę w uzgodnieniu Zamawiającym i zgodnie ze standardami ochrony środowiska przyjętymi przez Zamawiającego w tym zakresie;
- 1.3.6. do stosowania się do zakazu wykonywania napraw, remontów, konserwacji sprzętu i urządzeń na budowie poza uzgodnionymi z Zamawiającym miejscami;
- 1.3.7. do utrzymywania w czystości i porządku, terenu prowadzenia swoich prac, zapleczy higieniczno-sanitarnych, baz materiałowych, sprzętowych, paliwowych, magazynowych oraz miejsc gromadzenia odpadów;
- 1.3.8. do wykorzystywania materiału ziemnego lub skalnego pozyskanego z wykopów wyłącznie w granicach i do celów przewidzianych w dokumentacji projektowej zatwierdzonej przez właściwy organ administracji publicznej;
- 1.3.9. do prowadzenia działań wymagających zgód wodnoprawnych zgodnie z warunkami określonymi w takich zgodach – niezależnie od tego czy są one uzyskiwane przez Inwestora, Zamawiającego czy Wykonawcę.

1.4. W zakresie ochrony atmosfery i środowiska akustycznego

- 1.4.1. do zapewnienia, że emisje do atmosfery i środowiska akustycznego spowodowane działalnością Wykonawcy w wyniku realizacji Przedmiotu Umowy nie przekroczą dopuszczalnych wartości określonych w mających zastosowanie przepisach prawa i decyzjach administracyjnych związanych z realizacją Przedmiotu Umowy;
- 1.4.2. do stosowania środków ograniczających pylenie powstałe w wyniku realizacji prac, poprzez zraszanie dróg technologicznych i zmiatanych powierzchni, czyszczenie kół i nadkoli opuszczających teren budowy samochodów,

oplandekowanie samochodów transportujących substancje pyliste – zgodnie ze standardami ochrony środowiska przyjętymi przez Zamawiającego w tym zakresie;

- 1.4.3. do stosowania się do zakazu spalania odpadów (z wyjątkiem sytuacji, gdy takie spalanie jest prowadzone poza terenem budowy na warunkach określonych w zezwoleniu na przetwarzanie odpadów), materiałów zbędnych oraz palenia ognisk.

1.5. W zakresie ochrony flory i fauny

- 1.5.1. do utrzymywania w stanie niepogorszonym znajdujących się na terenie budowy lub jego otoczeniu urządzeń służących zabezpieczeniu środowiska, a w szczególności płotków zabezpieczających budowę przed wtargnięciem drobnych zwierząt, zabezpieczeń pni drzew przed mechanicznym uszkodzeniem, a w przypadku uszkodzenia tych zabezpieczeń, do odtworzenia ich własnym staraniem i na własny koszt;
- 1.5.2. do stosowania się do zakazu niszczenia i zakazu samowolnego wycinania bez wymaganych zezwoleń kolidujących drzew i krzewów znajdujących się na placu budowy, zapleczu budowy, drogach dojazdowych oraz terenach sąsiadujących z placem budowy, zapleczem budowy lub drogami dojazdowymi;
- 1.5.3. do zabezpieczania drzew i krzewów zgodnie ze standardem ochrony środowiska przyjętym przez Zamawiającego;
- 1.5.4. do uwzględnienia w toku wykonywanych prac zakazów, nakazów i ograniczeń wynikających z:
 - 1.5.4.1. ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów oraz innych form ochrony przyrody przewidzianych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub w aktach prawa miejscowego,
 - 1.5.4.2. postanowień konkretnych decyzji administracyjnych uzyskanych przez inwestora lub Zamawiającego i przedstawionych Wykonawcy, które określają warunki, zakres i zasady korzystania ze środowiska.

1.6. W zakresie organizacji ochrony środowiska:

- 1.6.1. do egzekwowania od personelu realizującego Przedmiot Umowy przestrzegania przepisów i zasad ochrony środowiska, w tym również zawartych w Planie Ochrony Środowiska (a w szczególności w Planie Działań Środowiskowych i Planie Gospodarki Odpadami) sporządzonym na potrzeby realizacji budowy;
- 1.6.2. do reagowania na sytuacje awaryjne i incydenty środowiskowe lub zidentyfikowane zanieczyszczenia w powierzchni ziemi (w tym historyczne zanieczyszczenia), zgodnie z przyjętym przez Zamawiającego systemem i standardem postępowania oraz do niezwłoczne zgłaszania Kierownikowi Budowy informacji o zaistniałych awariach środowiskowych, potencjalnych incydentach środowiskowych i zidentyfikowanych zanieczyszczeniach powierzchni ziemi (w tym historycznych zanieczyszczeniach), a gdy zawiadomienie o zdarzeniu lub zaobserwowaniu zanieczyszczenia dokonano w formie ustnej, do potwierdzania tego na piśmie nie później niż w ciągu 24 godzin od zaistnienia zdarzenia lub zaobserwowania zanieczyszczenia;
- 1.6.3. do zapewnienia przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w sytuacji zaistnienia awarii lub incydentu środowiskowego oraz do umożliwienia obecności przedstawiciela Zamawiającego podczas prowadzenia postępowania wyjaśniającego;
- 1.6.4. do uczestniczenia w spotkaniach, kontrolach i inspekcjach organizowanych przez Zamawiającego, dotyczących ochrony środowiska oraz do związanej z tym koordynacji prac stanowiących część realizacji Inwestycji;
- 1.6.5. do niezwłocznego zawiadamiania Zamawiającego o wszelkich zapowiedzianych lub wszczętych wobec Wykonawcy kontrolach dotyczących przestrzegania przepisów o ochronie środowiska w zakresie w jakim są one związane z realizacją prac na rzecz Zamawiającego, umożliwienia przedstawicielom Zamawiającego udziału w takich kontrolach oraz przekazywania Zamawiającemu dokumentu z wynikami przeprowadzonej kontroli (protokół lub notatka z czynności);
- 1.6.6. do stosowania się do bieżących zaleceń wydanych przez Zamawiającego i terminowego usuwania uchybień stwierdzonych podczas prowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska w związku z realizacją prac;
- 1.6.7. do prowadzenia działalności w sposób, który nie spowoduje szkody w środowisku ani bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- 1.6.8. do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla środowiska z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy (w tym jego podwykonawców). W celu uniknięcia wątpliwości Strony potwierdzają, że w takim przypadku Zamawiający nie będzie ponosić odpowiedzialności za szkody poniesione przez Wykonawcę w związku z wstrzymaniem prac oraz w związku ze stwierdzonym zagrożeniem; powyższe wstrzymania i szkody nie będą również stanowić podstawy do uzasadniania ewentualnych opóźnień w realizacji prac przez Wykonawcę;
- 1.6.9. do terminowego przekazywania informacji objętych obowiązkiem raportowania, zgodnie z wymaganiami określonymi w Planie Ochrony Środowiska (a w szczególności: Planie Działań Środowiskowych i Planie Gospodarki Odpadami), sporządzonym na potrzeby realizacji budowy;

- 1.6.10. do dostarczania Zamawiającemu informacji określonych w załączniku 1 do niniejszego dokumentu nie później niż po zakończeniu realizacji robót objętych Przedmiotem Umowy. Akceptacja tego rozliczenia przez Zamawiającego będzie warunkiem akceptacji końcowego Protokołu Zaawansowania Robót Przedmiotu Umowy przez Zamawiającego.
- 1.6.11. do dostarczania Zamawiającemu informacji na jego żądanie, gdy informacje są niezbędne do wypełnienia przez Zamawiającego obowiązków związanych z:
- 1.6.11.1. raportowaniem niefinansowym, w tym obowiązków dot. sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, a w szczególności obowiązku ujawniania informacji przewidzianych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (tzw. Taksonomia UE);
- 1.6.11.2. spełnieniem przez Zamawiającego wymagań zarządzania środowiskowego;
- pod warunkiem wskazania Wykonawcy zakresu niezbędnych informacji z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem.

2. Wykonawca jest uprawniony:

- 2.1. do wglądu na każde żądanie do informacji zawartych w Planie Ochrony Środowiska opracowanym na potrzeby realizacji danej inwestycji w zakresie Planu Działań Środowiskowych i Planu Gospodarki Odpadami,
- 2.2. do otrzymania dostępu do standardów ochrony środowiska przyjętych przez Zamawiającego w zakresie w jakim dotyczą one prac realizowanych przez Wykonawcę;
- 2.3. do zgłaszania uwag i wniosków dotyczących zasad ochrony środowiska dot. prowadzonych prac w tym ich koordynacji z innymi pracami;
- 2.4. do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla środowiska, niezwłocznie informując o tym fakcie Zamawiającego;
- 2.5. do dostępu do apteczki ekologicznej służącej likwidacji skutków awarii i incydentów środowiskowych oraz instrukcji awaryjnej na wypadek takiej awarii lub incydentu, chyba że Umowa przewiduje wymóg posiadania własnej apteczki ekologicznej przez Wykonawcę;
- od momentu przekazania mu terenu budowy lub jego części przez Zamawiającego, jednak nie wcześniej niż od momentu przekazania terenu budowy Zamawiającemu przez Inwestora.

3. Zamawiający uprawniony jest:

- 3.1. do kontroli wykonywanych przez Wykonawcę prac objętych Przedmiotem Umowy w zakresie realizacji wymagań ochrony środowiska, zgodnie z przepisami prawa i zapisami Umowy;
- 3.2. do odmowy odbioru prac objętych Przedmiotem Umowy w przypadku zastosowania do wykonania prac materiałów pochodzących z odzysku odpadów, dla których Wykonawca nie jest w stanie przedstawić dokumentów potwierdzających przeprowadzenie w stosunku do takich materiałów procesu przetwarzania odpadów prowadzącego do utraty statusu odpadów w oparciu o zezwolenie na przetwarzanie odpadów;
- 3.3. do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla środowiska z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy lub wynikającego z obowiązujących przepisów prawnych; w takim przypadku Zamawiający nie będzie ponosić odpowiedzialności za szkody poniesione z tego tytułu przez Wykonawcę; wymienione szkody nie będą również stanowić podstawy do uzasadniania ewentualnych opóźnień w realizacji prac;
- 3.4. do wydawania zaleceń usunięcia uchybień i nieprawidłowości w zakresie ochrony środowiska oraz kontroli ich wykonania; do żądania czasowego lub trwałego usunięcia z terenu budowy pracowników Wykonawcy rażąco naruszających obowiązki w zakresie ochrony środowiska;
- 3.5. do wydawania poleceń realizacji działań zapewniających przestrzeganie przepisów i zasad ochrony środowiska, w związku z koordynacją prac;
- 3.6. w sytuacji braku czystości i porządku, zalegania odpadów na stanowiskach pracy Wykonawcy, braku realizacji bieżących zaleceń, zaleceń zawartych w raportach z kontroli w zakresie ochrony środowiska, niszczenia urządzeń zabezpieczających środowisko, która według oceny Zamawiającego może wpłynąć na wystąpienie bezpośrednich zagrożeń dla ochrony środowiska, Zamawiający zastrzega sobie prawo wykonania robót porządkowych i naprawczych na koszt i ryzyko Wykonawcy, bez konieczności występowania o zgodę sądu, a także bez uszczerbku dla uprawnień wynikających z pkt. 3.7.

3.7 do naliczania Wykonawcy kar umownych w sytuacji:

- a) braku przestrzegania zasad ochrony środowiska zawartych w Planie Ochrony Środowiska w tym w szczególności w Planie Działań Środowiskowych lub Planie Gospodarki Odpadami oraz w obowiązujących standardach ochrony

- środowiska Zamawiającego dotyczących zakresu prac Wykonawcy - w wysokości **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
- b) braku czystości i porządku na terenie prowadzenia swoich prac, zapleczy higieniczno-sanitarnych, zapleczy materiałowo-sprzętowych i paliwowych oraz miejsc gromadzenia odpadów - w wysokości **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - c) prowadzenia gospodarki odpadami w sposób niezgodny z przepisami prawa i przyjętym Planem Gospodarki Odpadami na budowie (stanowiącym część Planu Ochrony Środowiska), w szczególności w przypadku przekazywania odpadów podmiotom nieuprawnionym lub w przypadku braku selektywnego gromadzenia i przekazywania odpadów - w wysokości **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - d) spalania odpadów, materiałów zbędnych i palenia ognisk - w wysokości **2000,00 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - e) odprowadzania jakichkolwiek substancji chemicznych do wody, gruntu, systemu kanalizacji deszczowej, sanitarnej lub tymczasowego systemu odwodnienia terenu budowy - w wysokości **2000,00 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - f) braku stosowania środków ograniczających pylenie powstałe w wyniku realizacji prac wymienionych w pkt. 1.4.2 - **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - g) braku czyszczenia kół pojazdów opuszczających teren budowy lub czyszczenie kół pojazdów poza miejscem do tego przeznaczonym - w wysokości **500 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - h) mycia pojazdów na terenie budowy - w wysokości **500 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - i) stosowania niesprawnego technicznie sprzętu i urządzeń oraz dopuszczania do zanieczyszczenia wody lub gruntu substancjami chemicznymi - w wysokości **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - j) niszczenia urządzeń służących zabezpieczeniu środowiska, a w szczególności płotków zabezpieczających teren budowy przed wtargnięciem drobnych zwierząt, zabezpieczeń drzew przed mechanicznym uszkodzeniem - w wysokości **500 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - k) braku przedłożenia, na żądanie Zamawiającego dokumentów i informacji wymienionych w pkt. 1.2.2, pkt. 1.2.9, pkt. 1.2.10, pkt. 1.2.11, pkt. 1.6.9 lub pkt. 1.6.10 w wysokości **1000 zł** za każdy dzień opóźnienia w przedłożeniu;
 - l) niestosowaniu się do zasad dotyczących postępowania z materiałami przeznaczonymi do ponownego wykorzystania, o których mowa w pkt. 1.2.13 lub odpadami należącymi do innego podmiotu niż Wykonawca, o których mowa w pkt. 1.2.14 - w wysokości **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - m) naruszenia przez Wykonawcę w związku lub przy okazji realizacji Przedmiotu Umowy nakazów, zakazów lub wymagań określonych w przepisach Ustawy Prawo ochrony środowiska, Ustawy Prawo geologiczne i górnicze, Ustawy Prawo wodne, Ustawy o ochronie przyrody lub innych aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska albo rozstrzygnięciach wydanych przez organy władzy publicznej na podstawie takich przepisów w stosunku do Zamawiającego lub Inwestora - w wysokości **1000 zł** za każdy ujawniony przypadek;
 - n) braku poinformowania Zamawiającego o sytuacjach awaryjnych, incydentach środowiskowych, zidentyfikowanych zanieczyszczeniach w powierzchni ziemi albo o wszczętych lub zaplanowanych wobec Wykonawcy kontrolach dotyczących przestrzegania wymagań ochrony środowiska w związku z realizacją Przedmiotu Umowy - w wysokości **5 000 zł** za każdy ujawniony przypadek.
- 3.7. W przypadku stwierdzenia przez Zamawiającego kolejnych nieprawidłowości, o których mowa w pkt. 3.7, karę za każdy kolejny ujawniony przypadek ustala się poprzez powiększenie o 50% kary nałożonej ostatnio za takie samo naruszenie.
- 3.8. W celu uniknięcia wątpliwości, Strony potwierdzają, że zapłata kary umownej, o której mowa w pkt. 3.7 lub pkt. 3.8 powyżej nie wyłącza możliwości dochodzenia przez Zamawiającego na zasadach ogólnych odszkodowania za szkody wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania przez Wykonawcę Przedmiotu Umowy, w tym z postanowień niniejszego Załącznika, których wysokość przekraczałaby wysokość zastrzeżonych kar umownych, ani możliwości dochodzenia innych kar, odszkodowań i zwrotu kosztów wskazanych w Umowie z Wykonawcą, przy czym łączna wysokość kar umownych przewidzianych w niniejszym Załączniku oraz kar umownych przewidzianych w samej Umowie nie może przekroczyć limitu określonego w tej Umowie.
- 3.9. Zapłata kary umownej przez Wykonawcę, nie zwalnia go z obowiązku wykonania ciężących na nim zobowiązań.

.....
(miejscowość, data)

OŚWIADCZENIE WYKONAWCY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Firma

wykonująca prace realizowane w ramach przedmiotu Umowy nr

na terenie inwestycji (nazwa lub adres)

oświadcza, że w związku z realizacją prac wynikających w/w Umowy:

A. KORZYSTAŁA Z PALIW ¹:

TAK ☐

NIE ☐

Jeśli TAK, wykorzystano:

Lp.	Rodzaj paliwa*	Zużycie**	Jednostka***
1	2	3	4
1.			
2.			
3.			
...			

*Odpowiednio wybrać: olej napędowy, olej opałowy, benzyna, gaz ziemny, LPG, propan, inne (podać rodzaj)

**W zaokrągleniu do pełnych liczb

***kg, l, m³

B. KORZYSTAŁA Z MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH ¹ z kategorii: asfalt, beton, drewno, kruszywa, płyty konstrukcyjne (np. K-G), materiały murowe (np. cegła, beton komórkowy, pustak ceramiczny), materiały izolacyjne (np. wełna, styropian), stal:

TAK ☐

NIE ☐

Jeśli TAK, wykorzystano:

Lp.	Rodzaj materiału budowlanego*	Zużycie**	Jednostka***
1	2	3	4
1.			
2.			
3.			
...			

*Odpowiednio wybrać: asfalt, beton, drewno, kruszywa, płyty konstrukcyjne, materiały murowe, materiały izolacyjne, stal

**W zaokrągleniu do pełnych liczb

***kg, m², m³

¹ Nie dotyczy sytuacji, gdy z umowy wynika, iż dany asortyment dostarcza podmiot z Grupy Unibep

C. WYTWORZYŁA ODPADY BUDOWLANE ²:

TAK ☐

NIE ☐

Jeśli TAK, wytworzono odpady:

Lp.	Kod opadu*	Masa odpadu [Mg]**	Przekazano uprawnionej firmie (BDO)***	Przekazano osobie fizycznej***	Zagospodarowanie we własnym zakresie***
1	2	3	4	5	6
1.			TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/NIE
2.			TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/NIE
3.			TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/NIE
...			TAK/NIE	TAK/NIE	TAK/NIE

*Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów

**W zaokrągleniu do pełnych liczb

***Odpowiednio wybrać sposób zagospodarowania odpadów

Instrukcja uzupełniania:

- w kolumnie 2, należy wymienić wszystkie kody odpadów, które zostały wytworzone podczas realizacji prac wykonywanych na podstawie ww. umowy
- w kolumnie 3, należy podać masę wytworzonych odpadów
- w kolumnie 4, należy wskazać czy odpady przekazano uprawnionej firmie do zagospodarowania
- w kolumnie 5, należy wskazać czy odpady przekazano do zagospodarowania przez osobę fizyczną
- w kolumnie 6, należy wskazać czy odpady zagospodarowano we własnym zakresie w ramach posiadanej decyzji administracyjnej

Podpis i pieczęć
przedstawiciela Wykonawcy

.....

Podpis i pieczęć
przedstawiciela podmiotu z Grupy Unibep

.....

² Nie dotyczy sytuacji, gdy z umowy wynika, iż odpady budowlane są zagospodarowane przez podmiot z Grupy Unibep